

V projektu Brána se ženy mohou zapojit do několika vzdělávacích bloků. V nabídce je ekonomický a právní, počítačový, psychologický, kurz péče o děti, nebo baristický kurz.

Matky se vrací

Jak těžké je získat práci po několika letech na mateřské dovolené a jak si s tím poradili v jedinečném brněnském projektu Brána. TEXT KLÁRA KUBÍČKOVÁ

Představte si pohovor. Vedoucí a uchazečka o práci. Uchazečka je jen uzlíček nervů, už ani nedokáže spočítat, kolikrát byla na podobném výběrovém řízení. Má za sebou spoustu kurzů a re-kvalifikací. A stejně jí pořád naplno nikde nezaměstnají. Mimo jiné asi i proto, že má doma malé děti. Rozpláče se. A přesto ji vezmou. Nejde totiž o pracovní pohovor v pravém slova smyslu, ale o vstup do projektu Brána, který v Brně pomáhá ženám po mateřské vrátit se

zpátky do práce. Což vůbec nemusí být jednoduché. V Bráně to vědí, s klientkami pracují individuálně. A mají velkou úspěšnost: z deseti jejich žen se jich do práce vrátí osm. „Tahle klientka, o které mluvíme, plakala tak, že nemohla ani pohovor dokončit. Dnes učí na gymnáziu, má totiž vystudovanou vysokou školu a pedagogické vzdělání. Její sebevědomí se obrovsky zvýšilo, už nemusí brát léky na nervy, prostě funguje,“ říká Kateřina Kellarová, šéfkyně projektu. Za poslední rok a půl takhle se svými kolegyněmi „vyškolila“

dvacet žen, další desítky bude svoji účast v projektu končit v červenci. **Z nezaměstnané herečkou** „Už před lety jsem dělala manažerku projektu Samodivý pro sdružení Tripitaka. Na úřadu práce jsme nabíraly matky samoživitelky a zaměstnávaly je jako herečky,“ vypráví Kellarová. Herečky? „Skrze dramatickou výchovu a tvůrčí psaní jsme je s režisérkou Annou Saavedrou nechávaly vypovídat z tablů, které měly. A skutečně jsme s nimi vytvořily divadelní představení. Přihlásilo se

jich 150 a my jsme tehdy měly peníze na deset. Já jsem jim během jejich hraní v divadle hledala práci, zabezpečovala sociální poradenství, vracely jsme je zpátky do pracovního procesu. Cílem toho projektu bylo, aby našly vnitřní sílu, získaly sebevědomí díky té zkušenosti na jevišti a aby prošly svého druhu terapií. Co nám chybělo, byla právě ta nutnost získat práci, nevrátit se zpátky na úřad. Tak jsem se inspirovala a vznikl projekt Brána,“ vysvětluje šéfkyně.

V Bráně pracují vždycky s deseti ženami půl roku, teď jedou třetí

turnus. Individuální a hlubkový přístup se vyplácí. Začínaly otázkou: O co ženy kvůli mateřské přicházejí? „O běžný přehled o tom, co se děje v jejich zaměstnání. Kam pádí internetový svět, jak se vyvíjí právo, finance, účty, jak platit složenky, které má často na starosti manžel, na co mají nárok a jakou mají povinnost. Na druhou stranu mateřství toho ženám strašně moc dává a díky němu taky spoustu věcí v životě přehodnocují,“ vysvětluje Kellarová. A tak se žen v projektu ptala třeba i na to, čím chtěly být, když byly malé, proč se tím nestaly a jaká je práce jejich snů. Otázky, které na úřadu práce neznají, pro osobní přístup a pro úspěšný návrat na trh práce jsou ale klíčové.

Knihkupectví, kavárna, nebo školka?

V Bráně pak vytvořili několik vzdělávacích bloků: ekonomický a právní, počítačový, psychologický, kurz péče o děti a baristický kurz. „Hodně žen nám po zkušenosti s dětmi říkalo, že by si chtěly otevřít dětskou kavárnu, aby matky nemusely sedět s dětmi pořád doma nebo chodit na pískoviště. Nebo vlastní školku, dětskou skupinu. Získaly díky nám kvalifikaci pečovatelek a baristek. Jenomže nezanedbatelnou část žen tvořily i matky, které toužily po práci bez dětí,“ dodává koordinátorka projektu Andrea Forberger. Klíčová tak je pro Bránu spolupráce se zaměstnavateli, kteří ženy z projektu na pět měsíců na zkoušku přijmou do práce: plat dostávají ženy skrze Bránu, která má peníze z unijních dotací. „Finanční motivace byla pro zaměstnavatele klíčová. Zdarma dostali pracovní sílu na pět měsíců, přitom neměli povinnost si ji po uplynutí té doby nechat. Minimálně polovina z nich to ale udělala. Protože zjistili, jak efektivně matky pracují, že třeba zlepšily vztahy na pracovišti, vydělaly firmě peníze, získaly zakázku. Zajímavou zkušenost jsme udělaly s malými živnostníky a podnikateli. Protože jsme od nich potřebovaly do projektu řadu oficiálních dokumentů, udělali si sami ve svých věcech pořádek. Dokonce nám někdy děkovali, že díky nám konečně najali účetní, která firmě pomohla, nebo že už se konečně nebojí zaměstnat někoho na dohodu,“ dodává se smíchem Forberger. Jednu z matek z projektu si pod křídla vzalo třeba brněnské nakladatelství Větrné mlýny.

SÍLA ŽENSKÉ SKUPINY

Markéta (3 děti):
Vrátit se do práce bylo důležité, důležitější ale je, že jsem si začala věřit

Na mateřské byla čtyři roky. Nejprve se Markétě narodila holčička a nečelé dva roky po ní chlapeček – dvojčata. Před mateřskou dělala obchodní manažerku, přestože vystudovala sociální pedagogiku.

„Na mateřské mi došlo, jak smysluplné poslání může člověk vykonávat, s dětmi to bylo úžasné, i když náročné. Bylo mi jasné, že jako obchodní manažerka už pracovat nechci, že je to sice dobře placené, ale nějaký hlubší smysl to nemá,“ vysvětluje. V tu chvíli jí kamarádka poslala informace o projektu Brána – děti byly ještě malé, Markéta půl roku počkala na pohovor. „Už první setkání bylo úžasné. Nadchl mě projekt, ale i přístup všech v něm, hlavně energie Katky Kellarové. Plus bylo hlídání, bez něj bych nastoupit nemohla, na soukromou školku bychom neměli, manžel hlídat nemůže, chodí do práce,“ vysvětluje Markéta. Nejintenzivnější vzpomínka se váže k psychologické přípravě: „Došlo mi, jakou sílu má ženská skupina. Najednou jsme si na-

„Říkala, že vždycky chtěla pracovat s knížkami. Že sama píše básně a má k literatuře vztah.“ Polovina žen zůstala v práci, kterou získaly díky podpoře Brány, dalších asi třicet procent sice z původní práce odešlo, ale jen proto, že si našly jinou práci jinde. Zbývajících dvacet procent se vrátilo domů nebo práci hledá. „Mezi nimi je ale třeba i žena, která sice získala práci, po které toužila, ale protože by musela nastoupit před prázdninami

vzájem, i když jsme se téměř neznaly, vyprávěly důležité věci ze svých životů a mně došlo, jakou sílu ženy mají. A že já jsem žena. A že ji mám taky. Zní to banálně, ale v tu chvíli jsem to tak intenzivně pocítila, že to dodnes považuji za zásadní milník.“ Když v Bráně řekla, že nemá žádné zkušenosti v oboru, který vystudovala, nesetkala se s překvapeně pozvednutým obočím – během pár telefonátů mohla jít zkusit přesně svůj obor do IQ Roma servisu. Tam nejprve pracovala v dětské skupině,

po dotovaném běhu Brány si ji v neziskovce nechali, dnes tam pracuje na zkrácený úvazek jako rodinná asistentka. Sama dnes zvyšuje sebevědomí jiným. Radí rodičům, kteří nevědí, jak vyřešit přihlášku pro dítě do školy, pomáhá s úřady, s domácími úkoly. „Dřív jsem měla radost, když mi došla výplata, teď mám radost každý den, jak se práce daří.“ Co by se v jejím životě neudálo, nebýt Brány? „Nevěřila bych si. Brána ve mně nastartovala zásadní vnitřní změny.“

Najednou jsme si navzájem, i když jsme se téměř neznaly, vyprávěly důležité věci ze svých životů a mně došlo, jakou sílu ženy mají. A že já jsem žena. A že ji mám taky. Dodnes to považuji za zásadní milník.

a neměla by volno, nakonec ji kvůli dětem odmítla. Prvně jsme z toho byly zklamané. Ale ona nám vysvětlila, že je šťastná, že jí v té práci chtějí, že teď už ví, že práci může získat. Takže je to vlastně svého druhu úspěch," dodává Forberger.

Řekni mi, co tě trápí...

Co je pro matky po mateřské na návratu do práce nejtěžší? Záleží na tom, v jaké jsou rodinné situaci: jinak to mají matky samoživitelky, které do práce musí, ale zároveň je nemá kdo zastoupit v péči o děti a domácnost, jinak matky, kterým nejde v první řadě o peníze, ale o vlastní uplatnění nebo životní náplň, chtějí si dokázat,

že doma „nezblybly“. Obecně je problém přeskóčit z mateřské na plný úvazek do práce na plný úvazek, přičemž většina žen žije v takových rodinných modelech, kdy mají na starosti ještě kompletně i domácnost. „Manželé někdy narazili: byli zvyklí, že chodí z práce a doma je uklizeno, děti jsou zaopatřené a žena na ně čeká. Najednou trávily jejich ženy pět šest hodin denně v našich kurzech, pak začaly chodit do práce a servis už nebyl takový. Překvapilo nás, jak často v takové situaci ženy chtěly práci vzdát a vrátit se zpátky k tomu původnímu modelu ženy v domácnosti,“ vysvětluje Kellarová. Týmová psycholožka ženám vysvětlila, že normální je se o domác-

nost i děti podělit, v kurzu se navíc setkávaly velmi mladé ženy kolem 25 let s těmi, které se vracely do práce třeba po třetím dítěti v pozdějším věku, po čtyřicítce nebo těsně před padesátkou – a ty už to měly srovnané. „Tahle vzájemná podpora mezi ženami je výborná. Vezměte si mladou maminku, která byla se dvěma dětmi po sobě třeba čtyři nebo pět let v izolaci na mateřské. Před tím pracovala jen krátce. A nemá srovnání. Řeší věci, které jsou stokrát vyřešené jinde – a když se setká se zasloužilou matkou, zjistí, že objevuje Ameriku. Měli jsme třeba maminku, která chtěla odejít ze vztahu, ale pořád opakovala, že kvůli dětem v něm musí zůstat. Ulevilo se

ji, když jí jiná matka vysvětlovala, že ona to měla úplně stejně a rozvod byla pak velká výhra pro ni i pro děti. Nevím, jestli se rozvede a nevím, jestli je to nejlepší řešení, v každém vztahu je to jinak, v mnoha vztazích jde jen o krizi, kterou je možné vyřešit a vyrůst na ní, ale ta matka slyšela novou perspektivu a to je cenné,“ dodává Kellarová.

Individuální přístup

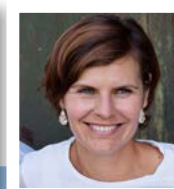
Zkušenosti ze svých projektů může Brána sdílet dál, zpětnou vazbu dává úřadům práce i ministerstvu práce a sociálních věcí. Vidí, že v Česku chybí sdílené úvazky, hlavně malé firmy je zatím ne-

umí moc využívat. „Přítom pro matky by byly ideální: máme tu zkušenost, že matky pracují velmi efektivně, nemají prostoje, vědí, že musí práci zvládnout v přesně vymezené době, kdy jsou děti ve školce. Obsadit jedno místo sdíleným úvazkem dvou matek je pro zaměstnavatele velká výhra,“ vysvětluje Forberger.

Jak si v Bráně vysvětlují svoji úspěšnost – jak je možné, že vrátily „do oběhu“ i ženy, které trvale nemohly sehnat práci? Klíč je v individuálním přístupu, ve skutečně hlubokém rozpoznání motivací, osobních zkušeností a životních podmínek jednotlivých žen – tedy něčeho, na co nemají úřady práce nastavený systém ani kapacitu. „Vlastně všechny ženy nám ve zpětné vazbě říkaly, že se na úřadech ještě nikdy nesetkaly s tak hlubokým zájmem o jejich případ,“ vysvětluje Forberger. Zajímavá je přitom i zkušenost šéfy Kellarové: „Individuální přístup má hodně rovin, je to něco, co předem neodhadnete, jak může vypadat. Měly jsme ženy, u kterých jsem si říkala, že to bude hodně těžké – a pak stačilo málo, zmáčknot někde nějaký pomyslný knoflík, a ony se samy rozběhly. Na druhou stranu jsme měly ženy třeba s vysokoškolským vzděláním nebo s dobrou kvalifikací, u kterých jsem měla dojem, že to půjde snadno, ale brzy se otevřely problémy, uzly z jiných životních sfér, než je ta pracovní, které se rozplétaly jen velmi obtížně.“

Kateřina Kellarová

Andrea Forberger

Z BLUDNÉHO KRUHU

Jana (2 děti): Práci jsem našla po sedmi letech

Jana vystudovala nešťastný obor.

„S hudební vědou to dřív vypadalo dobře, chtěla jsem pracovat jako hudební publicistka, recenzovat koncerty a cédéčka. Začala jsem s tím, ale postupně se zavíraly další a další noviny. Dokonce jsem měla pocit, že sotva jsem někde nastoupila, ty noviny zkrachovaly,“ vzpomíná. Pak otěhotněla, vdala se, odstěhovala se s manželem do Kroměříže, kde po první mateřské učila. Jenomže vztah skončil rozvodem a dalším stěhováním, se dvěma dcerami se vrátila do Brna. Pořád se snažila držet novin, jenomže v těch posledních internetových nedostala tři měsíce po sobě výplatu. „To bylo před Vánoci, rozváděla jsem se a neměla jsem peníze – ne že na dárky, ale na chleba,“ říká. Informace o Bráně objevila na nástěnce ve středisku volného času, když čekala na dceru, aby ji vyzvedla z kroužku. „To už jsem měla pocit, že kam přijdu, deset let tráva neroste,“ říká. Jako první ji dostala „do práce“ psycholožka. A Jana dnes se smíchem říká, že tehdy skončila s výsledkem totální destrukce osobnosti, v černých číslech, jako vyřízená depresivní malomyslná osoba bez motivace. Co s ní? Na profesionální chůvu už „papíry“ měla, baristika jako další obor z Brány ji nenadchnul, k tomu má mnoho rekvalifikačních

kurzů, přesto místo nesehnala. Brána jí ale zvedla sebevědomí. „Někdo mě poslouchal, chápal. Sedm let jsem se plácala v depresích. Dělal jsem pojišťovnačku, špatně si přečetla smlouvu a nadělala dluhy, které jsem pak z ničeho horko těžko splácela, byla jsem na úplném dně. Styděla jsem se, upomínky jsem neřešila, myslela jsem si, že jsem špatná, že to nikdo jiný nezná. A najednou jsem potkala ženy, které mi naslouchaly a které hlavně dokázaly říct, co s tím,“ vzpomíná. Kateřina se jí prý zeptala na jednoduchou

otázku: Co umíš opravdu dobře a co tě baví? „Pak zvedla telefon a za pět minut mi řekla, že o mě mají zájem na jednom gymnáziu. Nechápal jsem to. Někdo o mě má zájem? Jsem tam dodnes, dělám asistentku a částečně učím semináře. Jsem tam moc spokojená.“ Jaký má sen? „Zaměstnání, kde bych dožila do důchodu. Vypadala jsem jako fluktuant, když jsem si poctivě sestavila životopis, vyplynulo z toho, že jsem každé čtyři měsíce pracovala někde jinde. Prála bych si mít tu práci pořád,“ uzavírá.

Z PÍSKOVIŠTĚ DO ŠKOLY

Saša (2 děti): Myslela jsem si, že je se mnou něco špatně, když chci jít od dětí zpátky do práce.

Saša dělala realitní makléřku v manželově firmě, odpoledne trávila na prohlídkách domů a bytů.

„S jedním dítětem se to ještě dalo zvládat, ale se dvěma už hůř. I když by byly děti ve školce, odpoledne bych prohlídky nezvládla, neměl by je kdo vyzvednout.“ Rozdělení kompetencí u nich doma je striktně tradiční – děti jsou její záležitostí. Vystudovala pedagogiku, učit může ve školce i na základní škole. „Manžel přišel o dobrou makléřku a o pravou ruku, takže můj návrat do školství za poloviční peníze nesl těžce. Ale už to snad trochu překousl, doufám,“ říká. Od března totiž pracuje jako učitelka ve třetí třídě na základní škole. Práci si našla sama, věřila si, přesto nedá na svůj půlrok v Bráně dopustit: „Chtěla jsem jít mezi lidi. Děti jsou úžasné, ale nemůžete s nimi být pořád. Navíc jsem měla rodičovský příspěvek na dva roky a v té době jsem už nějaké peníze potřebovala. Nechtěla jsem pořád chodit za manželem a prosit o peníze pro sebe a pro děti. V Bráně jsem navíc potkala

neskutečně pozitivní lidi nabité energií.“ Hodně jí daly rozhovory s psycholožkou, se kterou řešila svůj vztah s manželem. Má ho stále ráda, ale cítila, že potlačuje její potřeby, nepripouští, že by mohla mít ráda i svoji práci, její místo viděl jen u dětí. „Nejsem povaha na to, abych seděla několik let na pís-kovišti a povídala si s ostatními maminkami, jak jsme kakaaly, papaly a spinkaly. Ale myslela

jsem si, že je se mnou něco špatně, že mám touhu dělat nějakou skutečnou práci.“ Právě díky Bráně si uvědomila, že si může jít za svým, že se má rozhodovat podle sebe, že když jí to táhne k dětem do školy, ne zpátky k nemovitostem, měla by svůj instinkt následovat. „Manžel si málem představoval, že Brána je sekta čarodějnic, které mi něco našeptávají. Cítil, že se měním. Že si prosazuji

svoje, že jen nesloužím doma. Najednou znám svou cenu, nepřítakávám, nesklopím hlavu, netrápím se.“ S kamarádkami z Brány se dodnes vídá, dává vědět lektorkám, kde pracuje a jak se jí daří. „Díky nim jsem na to nebyla sama. A dodnes nejsem. Mám sebevědomí. A to ženy na mateřské často nemají. Vzkázala bych jim, ať se nebojí, ať se nenechají zadupat a jdou si za svým,“ uzavírá Saša.

Bereme to osobně

Ptám se obou žen, jak těžké bylo udržet si v Bráně odstup a mít v hlavě pořád vztah šéfká – klientka. Stejně ale už tuším, že osudy „svých“ žen žijí i doma. „Od začátku byl projekt nastavený s přesahem do osobní roviny. Takže není divu, že jsme se i my z pozice šéfká osobně angažovaly. Snažíme se držet si v mysli, kde naše práce začíná a kde končí, nepouštět si to osobně k tělu, ale úplně to samozřejmě nejde,“ říká Andrea Forberger. Kateřina Kellarová ale zmiňuje zajímavou zkušenost: „Na začátku jsme do toho šly s otevřenou náručí, ale postupně jsme se naučily, že někdy je nejlepší moc nepomáhat, nechat ženy,

ať si na některé věci přijdou vlastní zkušeností, to je cennější a trvalejší.“ Obě jsou ale s klientkami v kontaktu, i když jejich běh už dávno skončil. A vzpomínají na úsměvné momenty. Třeba když nabízely klientkám, že jejich chůva může zdarma hlídat děti, kdykoli budou matky potřebovat a když se ty matky zdráhaly tuhle službu využít. „Bály se, že se zachovají jako krkavčí matky, když na dvě hodiny svěří dítě chůvě. Že bude to dítě nešťastné. A pak to zkusily, vrátily se vyděšené domů a dítě volalo: Mamí, mamí, kdy mě zase přijde ta Barča hlídat, mě to moc bavilo! Někdy prostě se školením maminek pomáhaly i děti,“

dodává Kellarová. Brána v červenci končí zatím poslední běh, další ženy nenabírá, projektu skončily dotace. „Umíme si ale představit, že bychom svým způsobem mohly pokračovat – kdybychom měly donora nebo podporu od místních firem a zaměstnavatelů, kteří by už neočekávali, že dostanou na pět měsíců pracovní sílu zdarma, ale kdyby se na tom sami podíleli,“ uvažuje Kellarová. V každém případě vyjde zanedlouho z jejího projektu třicátá žena, která bude spokojenější a bude mít práci. „Některé mají před sebou ještě velký kus vnitřní práce. Ale to máme všichni,“ uzavírá Forberger.